

TOÅRSMELDING FOR LANDSLAGET FOR SPRÅKLIG SAMLING 2016–2017

Til landsmøtet 09.12.2017

1. STYRET

a) I perioden 2016–2017 har styret bestått av:

Leder: Thomas Hoel

Nestleder: Arne Torp

Sekretær: Eric Papazian

Kasserer: André Stryger

Styremedlem: Andreas Drolsum Haraldsrud

Styremedlem: Hans-Christian Holm

Styremedlem: Urd Vindenes

Varamedlem: Eli Anne Eiesland

Varamedlem: Julie Matilde Torjusen

Alle de faste medlemmene i styret var også med i styret i perioden 2014-2015. De to varamedlemmene kom med i 2016.

b) Styrets arbeid

I løpet av toårsperioden har LSS hatt 13 styremøter fordelt på 8 i 2016 og 5 i 2017. I tillegg til løpende saker har møtene hatt følgende poster vært gjengangere: referat fra forrige møte, orientering om økonomisk status fra kasserer (når det har vært aktuelt) og nettsider og sosiale medier. Thomas Hoel har hatt jobben med å tømme postboksen.

2. ANDRE VERV

Andreas Drolsum Haraldsrud har vært redaktør for nettstedet www.samnorsk.no. Han overtok ved årsskiftet 2011-2012 dette vervet etter Hans-Christian Holm, som hadde vært redaktør fra 2003.

Revisor:

Geir Tangen (driftskontoen)

Profero Revisjon DA (litteraturfondet)

Revisor for litteraturfondet i firmaet Profero har vært Lill Ann Monge. Hun gikk i 2017 ut av firmaet Profero og har starta sitt eget firma, Monge Revisjon. På styremøtet 03.10.2017 vedtok vi å beholde Lill Ann Monge som revisor, nå gjennom firmaet Monge Revisjon.

Litteraturprisjury 2016: Margit Ims og Stephan Neuhaus

Litteraturprisjury 2017: Stephan Neuhaus og Håvard Syvertsen

Margit Ims varsla i januar 2017 at hun ønsker å gå ut av litteraturprisjuryen etter overrekkelsen av prisen for 2016. Styret godkjente et forslag om å forespørre Håvard Syvertsen om han ville delta, og han svarte positivt. Lederen ønska å utvide juryen med ytterligere ett medlem, og helst en kvinne, men det har ikke lyktes.

Som valgkomité for landsmøtet 2017 har følgende fungert: Urd Vindenes (oppnevnt fra styret), Ingunn Ims og Pål Styrk Hansen.

3. ORGANISASJONSSAKER

a) Økonomi

Kasserer André Stryger forbereder reviderte regnskap for 2015 og 2016, foreløpig regnskap for 2017 samt budsjettforslag for 2018 til landsmøtet. Dette tas opp som et eget punkt på møtet.

Økonomien i laget er akseptabel. Tidligere har det vært et problem at rentene på litteraturprisfondet ikke har vært høye nok til å gi de ønska 25 000 kronene i prispenger. Dette er delvis løst ved at det er overført midler fra driftskontoen som lån til litteraturprisfondet slik at vi kommer over en terskel for høyere innskuddsrente.

b) Satser for medlemskontingent, vedtatt på landsmøtet i 2015:

- Elever i grunnskole og videregående skole: 50 kroner
- Studenter og pensjonister: 100 kroner
- Fullt betalende medlemmer: 200 kroner

Det blei ikke produsert noen årbok for 2015, og landsmøtet 2015 beslutta å legge ned årboka. All publisering skal heretter skje via nettsidene våre (www.samnorsk.no). Kategorien «abonnett» lar seg etter dette ikke lenger opprettholde. Som en følge av at vi ikke lenger har utgifter til trykking og utsending av årboka, blei satsene for medlemskontingent redusert på landsmøtet i 2015.

c) Antall betalende medlemmer per oktober 2017. Talla fra 2015 i parentes (NB! De nåværende kontingentgruppene er ikke helt identiske med gruppene fra 2015):

- Fullt betalende medlemmer: 66 (130)
- Studenter og pensjonister: 40 (88)
- Elever i grunnskole og videregående skole: 0 (0)
- Livsvarige medlemmer: 4 (6)

Totalt antall betalende medlemmer: 110 (222)

Det blei ikke sendt ut noen årbok for 2015, og medlemstallet falt markert etter at årboka blei nedlagt på landsmøtet 2015.

d) Vedtektene for laget

I innkallinga til styremøtet 16.11.2016 var vedtektene for laget satt opp som punkt 1 på saklista. Grunnen til det var at vedtektene, som da ikke var blitt justert siden 2003, på enkelte punkter var blitt fullstendig akterutseilt i forhold til tidligere landsmøtevedtak og praksisen i laget. Landsmøtet i 2013 hadde på grunn av dette vedtatt en oppfordring til styret om å ajourføre vedtektene.

På styremøtet blei det lagt fram et forslag til nye vedtekter som blei vedtatt med noen endringer. I referatet står det bl a: «Forslaget ble godkjent med enkelte mindre endringer (forenklinger). Det ble også vedtatt at vedtektene skulle være på (radikalt) bokmål istedenfor nynorsk. Det ble en diskusjon om dateringa av de nye vedtektene, og konklusjonen ble at de skulle dateres til da de ble vedtatt av styret, dvs. 16/11 2016.»

Vedtektene av 16.11.2016 blei i uka etter styremøtet oversatt til bokmål, og det oversatte forslaget blei vedtatt 02.12.2016 etter sirkulasjon via e-post i styret. Siden det formelt er landsmøtet som vedtar endringer i vedtektene, legges de reviderte vedtektene fram for landsmøtet 2017 til orientering og godkjenning.

4. NETTSIDENE

Det blei ikke produsert noen årbok for 2015, og landsmøtet 2015 beslutta å legge den ned. I stedet blei nettsidene tilrettelagt for publisering tilsvarende årboka. Redaktør Andreas Drosum Haraldsrud har hatt ansvaret for nettsidene. De fire årgangene av årboka (2011-2014) er lagt ut der. Nasjonalbiblioteket ga oss tidlig i 2016 et visst håp om at de vil skanne inn samtlige årganger av bladet Språklig samling slik at vi kunne legge ut også dem på nettsidene. Det ser imidlertid ut til at denne innskanninga ikke får topp prioritet hos dem. I stedet har vi sjøl begynt å skanne inn eldre utgaver av bladet til publisering på nettsidene. Foreløpig er de fire årgangene 1960-1963 skanna inn. Dette

har krevd noe arbeid, men etter lederens mening er det viktig at vi gjør lagets historie og tidligere arbeider i laget tilgjengelig for offentligheten.

Også noe ferskere stoff har blitt publisert: To artikler av hhv Ernst Håkon Jahr og Arne Torp, samt blogginnlegg av hhv Urd Vindenes og Thomas Hoel. Alt i alt må vi vel konstatere at det ikke er blitt publisert så mye på nettsidene som vi hadde håpa. Dette bør vi gjøre noe med i kommende periode. Det er kanskje først og fremst via nettsidene våre vi har mulighet til å nå nye potensielle medlemmer og, kanskje viktigst, få fram det språkpolitiske synet vårt, derfor er det viktig at satsinga på nettsidene får prioritet.

I 2016 arbeida styret en del med utforming av nye nettsider. I 2017 har det ikke skjedd så mye på dette området.

Redaktør Andreas Drolsum Haraldsrud har signalisert at han ikke ønsker å fortsette som redaktør etter utløpet av den inneværende toårsperioden.

Nettsider og sosiale medier har vært en fast post på styremøtene, men vi må innse at vi ikke har klart å bli veldig synlige. Her har vi helt klart noe å lære av Noregs mållag, som bruker sosiale medier i utstrakt grad.

5. KONTAKTEN MED MEDLEMMENE

Som en følge av nedlegginga av årboka bestemte landsmøtet 2015 at kontakten med medlemmene heretter skulle foregå via e-post. Vi hadde ikke e-postadresser til alle medlemmene, og 2016 begynte derfor med en dugnad der e-postadresser blei samla inn fra alle medlemmene. Dugnaden var arbeidskrevende, men sikrer at vi i dag kan kommunisere med medlemmene på en enkel og effektiv måte via e-post.

Per i dag sitter lederen og kassereren med hver sin kopi av adresselister og medlemskartotek. Dette er ikke en holdbar situasjon; blant annet er det en risiko at oppdateringer hos den ene ikke reflekteres hos den andre. Dette er en svakhet, og det nye styret bør se det som en oppgave å forbedre situasjonen.

6. LITTERATURPRISEN

a) Prisivinnere

Styret beslutta å ikke dele ut noen litteraturpris for 2015. Litteraturprisen for 2016 gikk til forfatteren Camilla Otterlei, og blei overrakt i kafeen Gummibaren i Drammen onsdag 25 januar 2017. Camilla Otterlei påtok seg å arrangere overrekkelsen, og LSS lagde en pressemelding om saken. Det var mye publikum til stede på overrekkelsen, og vi fikk en del oppmerksomhet fra både presse og kringkasting. Camilla Otterlei skriver først og fremst bøker for barn og ungdom, men har også produsert bøker med mer historisk og lokalt innhold.

Litteraturprisen for 2017 går til forfatteren Jan Kristoffer Dale for boka Arbeidsnever på Kolon forlag. Dette er debutboka til forfatteren. Den får svært gode kritikker, og språkformen er et klart radikalt bokmål med enkelte dialektinnslag. Utdelinga til årets prisvinner finner sted i av januar 2018.

Prisutdelinga til Camilla Otterlei i januar 2017 ga LSS mye oppmerksomhet i media. Det bør være et mål for oss å flytte prisutdelingene ut fra forlagslokalene til arenaer der vi får mer oppmerksomhet.

For å sikre at arbeidet med å kåre en prisvinner får den oppmerksomheten det trenger, har det blitt utarbeida en tidsplan. Hvert år i februar skal forlaga og medlemmene i laget kontaktes og gis mulighet til å foreslå kandidater. Blant kandidatene nominerer styret i mai/juni 2-3 forfattere til jurybehandling, og juryen skal så avgi en kjennelse i oktober måned. Tidisplanen sikrer at vi ikke kommer på hæla når det gjelder å finne en prisvinner.

b) Jurymedlemmer

Prisjuryene har i denne perioden hatt to medlemmer, i 2016 Margit Ims og Stephan Neuhaus, og i 2017 Stephan Neuhaus og Håvard Syvertsen. Overrekkelsen av litteraturprisen for 2016 fant sted i januar 2017. Det praktiske arbeidet i forbindelse med prisoverrekkelsen blei i stor grad utført av lederen. Margit Ims skreiv og holdt juryens tale til prisvinneren i 2016. Overrekkelsen av litteraturprisen for 2017 vil ventelig finne sted i januar 2018.

Som nevnt tidligere varsla Margit Ims i januar 2017 at hun ønska å gå ut av litteraturprisjuryen etter overrekkelsen av prisen for 2016. Styret godkjente et forslag om å forespørre Håvard Syvertsen om han ville delta i juryen, og han svarte positivt. Lederen ønska å utvide juryen med ytterligere ett medlem, og helst en kvinne. Dette har blitt forsøkt, men vi har foreløpig ikke lyktes.

c) Prispenger

Styret har vedtatt at prispengene ikke bør være under 25 000 kroner. De to prisvinnerne i denne perioden har mottatt (eller skal motta) 25 000 kroner

d) Vedtektene

Vedtektene for fondet var etter hvert kommet i utakt både med både virkeligheten og praksis ved tildelingene. Etter ganske mye arbeid opp mot Lotteri- og stiftelsestilsynet fikk vi endra vedtektene omtrent slik vi ønska det. Men la det være klart: Det er ikke enkelt å endre vedtektene for et fond!

7. MINNEPRISEN

Esther Refsdals minnepris for god offentlig språkbruk gis til personer eller institusjoner som utmerker seg med en muntlig eller skriftlig radikal språkbruk i det offentlige rommet, og som i ei markert medierolle står for en folkelig språkform i samsvar med moderne norsk språkutvikling. Prisen deles ut av styret i LSS når styret finner en verdig kandidat, og blei første gang delt ut i 2009 til Kari Bækken Larsen, nyhetsoppleser i NRK. I 2011 gikk minneprisen til Dagbladet. I januar 2017 blei så minneprisen gitt til Øistein Kristiansen for TV-programmene «Øisteins blyant».

Prisen til Øistein Kristiansen blei delt ut i Litteraturhuset i Fredrikstad 12 januar 2017. Prisen var på 5000 kroner i 2009 og 2011, men blei økt til 10 000 kroner i 2017. Vi fikk ganske god presseomtale for tildelinga, men dessverre var det ikke altfor mange til stede under selve utdelinga. Det er ønskelig at styret jobber mer med å få oppmerksomhet neste gang minneprisen skal deles ut.

Vedtektene for minneprisen har blitt diskutert i perioden, og det har blitt gjort enkelte mindre endringer i ordlyden.

8. ANDRE FORHOLD

På landsmøtet i 2015 signaliserte Thomas før valget av styre at han, hvis han blei valgt til leder, ønska å fortsette arbeidet med en klargjøring av det språkpolitiske standpunktet i laget. Thomas hadde arbeida mye med dette i styresammenheng i 2015. Arbeidet hadde avdekket ganske dype skillelinjer i det språkpolitiske synet blant medlemmene i styret, og Thomas gjorde det klart på landsmøtet 2015 at han mente det var viktig å få en avklaring. I referatet fra 2015 står det: «Vi må ha klarhet i hva LSS står for, språklig sett. Med utgangspunkt i prinsippprogrammet må vi klargjøre vårt språklige alternativ. En konkretisering av vårt standpunkt vil være en hovedsak i 2016 (og evt i 2017).»

Temaet har flere ganger vært tatt opp på styremøter i 2016 og 2017, men har vært en vanskelig sak å arbeide med. Standpunktene blant styremedlemmene har vist seg å være overraskende forskjellige, sett fra lederens synspunkt. Etter lederens mening har diskusjonen vist at det ikke er tilstrekkelig å ha et prinsippprogram; man må også ha en enighet om hvordan grunnideene i prinsippprogrammet skal omsettes i praktisk handling. Uenighetene er såpass grunnleggende at lederen ønsker å bruke noe plass på dem i toårsmeldinga.

De sentrale punktene i prinsippprogrammet er de følgende (nummerering satt inn her):

- 1) LSS vil arbeide for å fremme bruken av de folkemålsnære formene i bokmålet, med sikte på å fremme ei utvikling mot et framtidig fellesnorsk skriftspråk som alle norsktalende kan kjenne seg hjemme i. Dette skriftspråket bør avspeile flertallets talemål og dermed støtte opp om det, samtidig som det fører videre mest mulig av den fellesarven som ligger i bokmåls- og nynorsktradisjonene.
- 2) LSS vil arbeide for de formene i bokmål og nynorsk som ligger nærmest opp til de mest utbredte formene i norsk talemål. Ikke minst vil vi støtte de radikale bokmålsformene, som er de mest undertrykte skriftformene i det norske samfunnet i dag.
- 3) LSS går inn for full likestilling mellom bokmål og nynorsk som et steg på vegen fram mot språklig samling.

Det er neppe noen uenighet i laget om første linje av punkt 1), dvs at LSS arbeider for å fremme bruken av de folkemålsnære formene i bokmålet, og heller ikke om siste setning i punkt 2), dvs at LSS vil støtte de radikale bokmålsformene. Men når det gjelder resten av punkt 1) og første setning i punkt 2), er synspunktene i styret delte. Punkt 3) er det enighet om. Hovedskillene i diskusjonen kan forsøksvis oppsummeres slik:

Bokmålsstandpunktet

- ◆ Bokmålsstandpunktet krever at dagens prinsippprogram endres
- ◆ LSS skal **ikke** arbeide for å utarbeide eller fremme et forslag til ett skriftspråk som skal erstatte nynorsk og bokmål. I stedet skal man arbeide for å forsvare dagens bokmål, og spesielt vil man søke å fremme de folkemålsnære («radikale») formene i bokmålet, dvs de formene som ligger nærmest opp til de mest utbredte formene i norsk talemål.
- ◆ Termen *samnorsk* vil man ikke lenger bruke; i stedet ønsker man å innarbeide et nytt navn for dette alternativet, f eks *radikalt bokmål* eller *folkelig bokmål*. Det blir også foreslått å gi laget et nytt navn, f eks *Bokmålslaget*.
- ◆ Man oppfatter at nynorsk er i ferd med å bli et regionspråk i det vestlige Norge, og man vil ikke legge seg opp i hva som skjer med nynorsknormalen, men la nynorsk styre seg sjøl.

Samnorskstandpunktet

- ◆ Samnorskstandpunktet holder seg til formuleringene i dagens prinsippprogram.
- ◆ LSS **skal** arbeide for å utarbeide og fremme et alternativ til dagens situasjon med nynorsk og bokmål. Dette skriftspråket bør avspeile flertallets talemål, samtidig som det fører videre mest mulig av den fellesarven som ligger i bokmåls- og nynorsktradisjonene. Alternativet skal i hovedsak være basert på bokmål, som den dominerende målformen, men skal også kunne ta opp i seg elementer fra nynorsk.
- ◆ Termen *samnorsk* beholdes, med understreking av at man ikke ønsker en mekanisk samle-normal, men en organisk sammenvoksing av dagens to målformer.
- ◆ For både nynorsk og bokmål vil man arbeide for å støtte former som ligger nært opp til de mest utbredte formene i norsk talemål, for å fremme tilnærming mellom de to målformene.

Enkelte i styret har tatt klar stilling for ett av alternativene, men ikke alle. Lederen har ingen klar oversikt over hvordan styremedlemmene fordeler seg. Det er likevel klart at det er svært vanskelig å fortsette arbeidet i laget hvis det ikke finner sted en klargjøring av hvilken retning man skal gå i. Det har blitt levert inn forslag til vedtak på landsmøtet som forhåpentligvis vil klargjøre situasjonen. Det er uklart for lederen om alle medlemmene av det nåværende styret vil ønske å fortsette i sine verv etter at en avgjørelse er tatt.

Thomas Hoel
Leder LSS